

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P8_TA(2016)0225

Tiettyjen elintarvikkeiden alkuperämaan tai lähtöpaikan pakollinen ilmoittaminen

Euroopan parlamentin päätöslauselma 12. toukokuuta 2016 tiettyjen elintarvikkeiden alkuperämaan tai lähtöpaikan pakollisesta ilmoittamisesta (2016/2583(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon elintarviketietojen antamisesta kuluttajille, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 1924/2006 ja (EY) N:o 1925/2006 muuttamisesta sekä komission direktiivin 87/250/ETY, neuvoston direktiivin 90/496/ETY, komission direktiivin 1999/10/EY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/13/EY, komission direktiivien 2002/67/EY ja 2008/5/EY sekä komission asetuksen (EY) N:o 608/2004 kumoamisesta 25. lokakuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1169/2011¹ (elintarviketietojen antamisesta kuluttajille annettu asetukset) ja erityisesti sen 26 artiklan 5 ja 7 kohdan,
- ottaa huomioon Euroopan parlamentille ja neuvostolle 20. toukokuuta 2015 annetut komission kertomukset, joista toinen koski maidon, maitotuotteissa ainesosana käytettävän maidon sekä muiden lihalajien kuin naudan-, sian-, lampaan-, vuohen- ja siipikarjanlihan alkuperämaan tai lähtöpaikan pakollista ilmoittamista (COM(2015)0205) ja toinen jalostamattomien elintarvikkeiden, yhdestä ainesosasta koostuvien tuotteiden ja ainesosien, joiden osuus on yli 50 prosenttia elintarvikkeesta, alkuperämaan tai lähtöpaikan pakollista ilmoittamista (COM(2015)0204),
- ottaa huomioon 17. joulukuuta 2013 Euroopan parlamentille ja neuvostolle annetun komission kertomuksen ainesosana käytettävän lihan alkuperämaan tai lähtöpaikan pakollisesta ilmoittamisesta (COM(2013)0755) ja siihen liittyvän, 17. joulukuuta 2013 päivätyn komission yksiköiden valmisteluasiakirjan ”Origin labelling for meat used as an ingredient: consumers’ attitudes, feasibility of possible scenarios and impacts” (SWD(2013)0437),

¹ EUVL L 304, 22.11.2011, s. 18.

- ottaa huomioon 11. helmikuuta 2015 antamansa päätöslauselman jalostetuissa elintarvikkeissa käytetyn lihan alkuperämaan merkitsemisestä¹ ja 6. toukokuuta 2015 hyväksytyyn komission virallisen vastauksen,
 - ottaa huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1169/2011 soveltamissäännöistä tuoreen, jäädytetyn tai jäädytetyn sianlihan, lampaan- tai vuohenlihan ja siipikarjan lihan alkuperämaan tai lähtöpaikan ilmoittamisen osalta 13. joulukuuta 2013 annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1337/2013²,
 - ottaa huomioon 6. helmikuuta 2014³ antamansa päätöslauselman edellä mainitusta 13. joulukuuta 2013 annetusta komission täytäntöönpanoasetuksesta (EU) N:o 1337/2013,
 - ottaa huomioon 14. tammikuuta 2014 antamansa päätöslauselman elintarvikekriisistä, petoksista elintarvikeketjussa ja niiden valvonnasta⁴,
 - ottaa huomioon komissiolle esitetyn kysymyksen tiettyjen elintarvikkeiden alkuperämaan tai lähtöpaikan pakollisesta ilmoittamisesta (O-000031/2016 – B8-0363/2016),
 - ottaa huomioon ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunnan päätöslauselmaesityksen,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 128 artiklan 5 kohdan ja 123 artiklan 2 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että elintarviketietojen antamisesta kuluttajille annetun asetuksen 26 artiklan 5 kohdassa säädetään, että komissio toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle viimeistään 13. joulukuuta 2014 kertomukset seuraavien elintarvikkeiden alkuperämaata tai lähtöpaikkaa koskevan pakollisen ilmoituksen antamisen osalta: muut lihalajit kuin naudan-, sian-, lampaan-, vuohen- ja siipikarjanliha, maito, maitotuotteiden ainesosana käytettävä maito, jalostamattomat elintarvikkeet, yhdestä ainesosasta koostuvat tuotteet sekä ainesosat, joiden osuus on yli 50 prosenttia elintarvikkeesta;
- B. ottaa huomioon, että elintarviketietojen antamisesta kuluttajille annetun asetuksen 26 artiklan 8 kohdassa edellytetään, että komissio hyväksyy viimeistään 13. joulukuuta 2013 täytäntöönpanosäädöksiä kyseisen artiklan 3 kohdan soveltamiseksi;
- C. toteaa, että alkuperämerkintöjä koskevat säännöt ovat jo käytössä ja niitä sovelletaan tehokkaasti moniin muihin elintarvikkeisiin, kuten jalostamattomaan lihaan, kananmuniin, hedelmiin ja vihanneksiin, kalaan, hunajaan, ekstra-neitsytoliiviöljyyn, neitsytoliiviöljyyn, viiniin ja alkoholijuomiin;
- D. ottaa huomioon, että elintarviketietojen antamisesta kuluttajille annetun asetuksen 26 artiklan 7 kohdassa säädetään, että kertomuksissa on otettava huomioon muun muassa kuluttajainformaation tarve, alkuperämaata tai lähtöpaikkaa koskevien pakollisten ilmoitusten antamisen toteuttamiskelpoisuus sekä kustannus- ja

¹ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2015)0034.

² EUVL L 335, 14.12.2013, s. 19.

³ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2014)0096.

⁴ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2014)0011.

hyötyanalyysi; ottaa huomioon, että siinä säädetään lisäksi, että kertomuksiin voidaan liittää ehdotuksia asiaan liittyvien unionin lainsäädännön säännösten muuttamiseksi;

- E. ottaa huomioon, että elintarviketietojen antamisesta kuluttajille annetun asetuksen 26 artiklan 2 kohdassa korostetaan, että alkuperämaan tai lähtöpaikan ilmoittaminen on pakollista, jos sen ilmoittamatta jättäminen voisi johtaa kuluttajaa harhaan elintarvikkeen todellisesta alkuperämaasta tai lähtöpaikasta, erityisesti siinä tapauksessa, että elintarvikkeen mukana seuraavista tiedoista tai etiketistä sellaisenaan voisi muuten saada sen käsityksen, että elintarvikkeella on eri alkuperämaa tai lähtöpaikka;
- F. ottaa huomioon, että komissio julkaisi 20. toukokuuta 2015 kertomuksensa maidon, maitotuotteissa ainesosana käytettävän maidon sekä muiden lihalajien kuin nautan-, sian-, lampaan-, vuohen- ja siipikarjanlihan alkuperämaan tai lähtöpaikan pakollisesta ilmoittamisesta (kertomus maidosta ja muista lihalajeista) ja kertomuksensa jalostamattomien elintarvikkeiden, yhdestä ainesosasta koostuvien tuotteiden ja ainesosien, joiden osuus on yli 50 prosenttia elintarvikkeesta, alkuperämaan tai lähtöpaikan pakollisesta ilmoittamisesta;
- G. ottaa huomioon, että komission kertomuksessa COM(2013)0755 todetaan, että mitä monimutkaisempia leikkaus- ja jalostusvaiheet ovat ja mitä pitemmälle viety jalostustaso on, sitä mutkikkaammaksi jäljitettävyyks käy alkuperämerkintöjä ajatellen;
- H. ottaa huomioon, että elintarvikkeiden tuotantoketju on usein pitkä ja monimutkainen ja siinä on mukana useita elintarvikealan toimijoita ja muita osapuolia; ottaa huomioon, että kuluttajat tietävät yhä harvemmin, miten heidän ruokansa on tuotettu, ja että yksittäisillä elintarvikealan toimijoilla ei aina ole yleiskäsitystä koko tuotantoketjusta;
- I. toteaa, että yleisesti ottaen kuluttajien halukkuus maksaa alkuperätiedoista näyttää vähäiseltä mutta kuluttajien maksuhalukkuutta koskevat tutkimukset¹ kuitenkin osoittavat, että suuri osa kuluttajista on valmis maksamaan enemmän alkuperätiedoista;
- J. ottaa huomioon, että parlamentti kehotti 11. helmikuuta 2015 antamassaan päätöslauselmassa komissiota tekemään 17. joulukuuta 2013 annetun kertomuksensa perusteella säädösehdotuksia, joissa jalostetuissa elintarvikkeissa käytetyn lihan alkuperän ilmoittamisesta tehdään pakollista, jotta varmistetaan laajempi avoimuus koko elintarvikeketjussa ja parannetaan unionin kuluttajille annettavaa tiedotusta, sekä ottamaan huomioon vaikutustenarvioinnit ja välttämään liian suuria kustannuksia ja liian suurta hallinnollista raskautta; toteaa, että komissio ei ole vielä antanut kyseisiä säädösehdotuksia;
- K. ottaa huomioon, että tiukkoja määritelmiä on ainoastaan vapaaehtoisille laatujärjestelmille, joita ovat muun muassa suojattu alkuperänimitys, suojattu maantieteellinen merkintä tai aito perinteinen tuote, kun taas asetuksessa (EU) N:o 1169/2011 tarkoitettujen elintarvikkeiden vapaaehtoisissa merkintäjärjestelmissä käytetyt perusteet voivat vaihdella suuresti;

¹ http://ec.europa.eu/food/safety/docs/labelling_legislation_final_report_ew_02_15_284_en.pdf, s. 50.

Kulutukseen tarkoitettu maito ja maitotuotteiden ainesosana käytettävä maito

1. huomauttaa, että elintarviketietojen antamisesta kuluttajille annetun asetuksen johdanto-osan 32 kappaleessa todetaan, että maito on yksi niistä tuotteista, joiden alkuperällä katsotaan olevan erityistä merkitystä;
2. painottaa, että vuoden 2013 Eurobarometri-tutkimuksen mukaan 84 prosenttia unionin kansalaisista piti maidon alkuperän ilmoittamista välttämättömänä myytiinpä maito sitten sellaisenaan tai jonkin maitotuotteen ainesosana; toteaa, että se on yksi monista tekijöistä, jotka saattavat vaikuttaa kuluttajien käyttäytymiseen;
3. korostaa, että maitona myytävän tai maitotuotteiden ainesosana käytettävän maidon alkuperän pakollinen merkintä on tarpeellinen toimenpide, jolla suojellaan maitotuotteiden laatua ja suojellaan työllisyyttä vakavassa kriisissä olevalla sektorilla;
4. toteaa, että maidosta ja muista lihalajeista annetun komission kertomuksen liitteenä olevan tutkimuksen mukaan maidon ja maitotuotteissa ainesosana käytettävän maidon pakollisen alkuperämerkinnän kustannukset ovat sitä suuremmat, mitä monimutkaisempi tuotantoprosessi on; toteaa, että sama tutkimus antaa viitteitä siitä, että yritykset joissakin jäsenvaltioissa olisivat liioitelleet pakollisten alkuperämerkintöjen vaikutuksia kilpailuasemaansa, sillä tutkimuksesta ei löydy selkeää perustaa näiden yritysten ilmoittamille korkeille kustannusarvioille vaan siinä todetaan vain, että ne voivat olla osoitus sinänsä alkuperämerkintöjen voimakkaasta vastustuksesta;
5. esittää komission työryhmän perustamista 20. toukokuuta 2015 julkaistun komission kertomuksen lisäarviointia varten, jotta voidaan määrittää, mitkä kustannukset voidaan laskea hyväksyttävälle tasolle, jos pakollista alkuperämerkintää koskevat lisäehdotukset rajoitetaan koskemaan maitoa ja vähän jalostettuja maitotuotteita;
6. arvostaa tutkimuksen kustannus- ja hyötyanalyysia maidon ja maitotuotteiden ainesosana käytettävän maidon pakollisten alkuperämerkintöjen käyttöönotosta mutta katsoo, että komission päätelmissä ei oteta riittävästi huomioon näiden tuotteiden alkuperämaan merkitsemisen myönteisiä puolia, kuten kuluttajien tiedonsaannin paranemista; toteaa, että kuluttajat voivat tuntea itsensä harhaan johdetuiksi, kun pakollista alkuperämerkintää koskevia tietoja ei ole saatavilla ja käytetään muita elintarvikemarkkintöjä, kuten kansallisia lippuja;
7. korostaa pienten ja keskisuurten yritysten merkitystä jalostusketjussa;
8. katsoo, että komission olisi otettava huomioon pakollisen alkuperämerkinnän taloudelliset vaikutukset pk-yrityksiin asianomaisilla maatalous- ja elintarvikesektoreilla ja analysoitava näitä vaikutuksia;
9. toteaa, että maitoa ja ainesosana käytettävää maitoa koskevassa komission päätelmässä alkuperämaamerkinnän kustannukset yrityksille arvioidaan mahdollisesti liian suuriksi, koska kaikki maitotuotteet on niputettu yhteen;
10. panee merkille komission päätelmän, että maidon alkuperämaamerkinnän kustannukset olisivat vähäiset;

Muut lihalajit

11. korostaa, että vuoden 2013 Eurobarometri-tutkimuksen mukaan 88 prosenttia unionin kansalaisista piti välttämättömänä muiden lihalajien kuin naudan-, sian-, lampaan-, vuohen- ja siipikarjanlihan alkuperän ilmoittamista;
12. toteaa hevosenlihaskandaalin osoittaneen, että hevosenlihan toimitusketjussa tarvitaan suurempaa avoimuutta;
13. panee merkille, että komission kertomuksessa todetaan, että siinä käsiteltyjen lihalajien pakollisen alkuperämaamerkinneen kustannukset olisivat suhteellisen vähäiset;

Lihajalosteet

14. korostaa, että 17. joulukuuta 2013 annetussa ainesosana käytettävän lihan alkuperämaan tai lähtöpaikan pakollista ilmoittamista koskevassa komission kertomuksessa todetaan, että yli 90 prosenttia kyselyyn vastanneista kuluttajista piti tärkeänä sitä, että lihan alkuperä merkitään jalostettuihin elintarviketuotteisiin;
15. toteaa, että kuluttajat monien ammattilaisten tavoin kannattavat jalostetuissa tuotteissa käytetyn lihan pakollisia alkuperämerkintöjä, ja että tällaisen toimenpiteen avulla voitaisiin säilyttää kuluttajien luottamus elintarvikkeisiin edistämällä toimitusketjun entistä suurempaa avoimuutta;
16. korostaa, että on eurooppalaisten kuluttajien edun mukaista saada pakolliset alkuperämerkinnät kaikkiin elintarvikkeisiin;
17. huomauttaa, että merkintä itsessään ei turvaa petoksilta, ja korostaa kustannustehokkaan valvontajärjestelmän tarvetta kuluttajien luottamuksen varmistamiseksi;
18. muistuttaa, että silloin kun vapaaehtoiset merkintäjärjestelmät on otettu asianmukaisesti käyttöön joissakin jäsenvaltioissa, ne ovat olleet onnistuneita sekä kuluttajille tiedottamisen kannalta että tuottajien kannalta;
19. katsoo, että asetuksen (EU) N:o 1169/2011 26 artiklan 3 kohdan mukaisten täytäntöönpanosäädösten hyväksymättä jättäminen tarkoittaa, ettei kyseistä artiklaa voida soveltaa asianmukaisesti;
20. toteaa, että suojattuja alkuperänimityksiä käytetään jo monissa lihajalosteissa ja maitotuotteissa (esimerkiksi kinkku ja juusto) ja niiden ansiosta lihan alkuperä on merkitty tuotantokriteereihin ja jäljitettävyyden parantunut; kehottaa siksi komissiota edistämään sellaisten tuotteiden kehittämistä, joilla on asetuksen (EU) N:o 1151/2012¹ mukainen ”suojattu alkuperänimitys” (SAN) tai ”suojattu maantieteellinen merkintä” (SMM) tai jotka ovat ”aitoja perinteisiä tuotteita” (APT), ja siten takaamaan, että kuluttajien saatavilla on korkealaatuisia tuotteita, joiden alkuperä on turvallinen;
21. pyytää komissiota varmistamaan, ettei nykyisiä alkuperämaamerkintää koskevia EU:n säännöksiä heikennetä käynnissä olevilla kauppaneuvotteluilla, kuten TTIP-sopimusneuvotteluilla, eikä oikeutta ehdottaa tulevaisuudessa muita elintarvikkeita koskevia uusia alkuperämaamerkintäsäännöksiä heikennetä;

¹ EUVL L 343, 14.12.2012, s. 1.

Päätelmät

22. kehottaa komissiota soveltamaan alkuperämaan tai lähtöpaikan pakollista merkintää kaikkeen kulutukseen tarkoitettuun maitoon sekä maito- ja lihatuotteisiin ja arvioimaan mahdollisuutta laajentaa alkuperämaan tai lähtöpaikan pakollinen merkintä koskemaan muita yhdestä ainesosasta koostuvia tai yhtä ainesosaa pääosin sisältäviä elintarviketuotteita esittämällä näitä aloja koskevia säädösehdotuksia;
23. kehottaa komissiota antamaan säädösehdotuksia jalostetuissa elintarvikkeissa käytetyn lihan alkuperämerkintöjen tekemisestä pakollisiksi, jotta varmistetaan suurempi avoimuus koko elintarvikeketjussa ja parannetaan eurooppalaisille kuluttajille suunnattua tiedotusta hevosenlihaskandaalin ja muiden elintarvikepetostapausten jälkimainingeissa; korostaa lisäksi, että pakollisissa merkintävaatimuksissa olisi otettava huomioon suhteellisuusperiaate sekä elintarvikealan toimijoille ja valvontaviranomaisille koituva hallinnollinen raskaus;
24. toteaa, että elintarvikkeiden pakollisen alkuperämerkinnän tavoitteena on palauttaa kuluttajien luottamus elintarvikkeisiin; kehottaa komissiota tekemään asiaa koskevan ehdotuksen, jossa otetaan huomioon tietojen avoimuus ja luettavuus kuluttajien kannalta, eurooppalaisten yritysten taloudellinen kannattavuus ja kuluttajan ostovoima;
25. korostaa tasapuolisten toimintaedellytysten tärkeyttä sisämarkkinoilla ja pyytää komissiota ottamaan sen huomioon keskustellessaan pakollista alkuperämerkintää koskevista säännöistä;
26. pyytää komissiota tukemaan merkintäjärjestelmiä, jotka koskevat eläinten hyvinvointia kasvatuksen, kuljetuksen ja teurastuksen aikana;
27. pitää valitettavana, ettei komissio ole vielä ryhtynyt toimiin munien ja munatuotteiden sisällyttämiseksi luetteloon elintarvikkeista, joille alkuperämaa- tai lähtöpaikkamerkintä on pakollinen, vaikka erityisesti nestemäisistä tai kuivatusta munista valmistettuja halpoja munatuotteita, joita käytetään pääasiassa jalostetuissa tuotteissa, tuodaan EU:n markkinoille kolmansista maista ja näin kierretään selvästi EU:n häkkikasvatuskieltoa; katsoo sen vuoksi, että alkuperää ja kasvatusmenetelmää koskeva pakollinen merkintä munatuotteissa ja munaa sisältävissä elintarvikkeissa voisi tässä yhteydessä lisätä avoimuutta ja suojaa; kehottaa komissiota tekemään markkinatutkimuksen ja laatimaan tarvittaessa asianmukaisia säädösehdotuksia;
28. katsoo, että kulutukseen tarkoitettujen maidon, vähän jalostettujen maitotuotteiden (kuten juusto ja kerma) sekä vähän jalostettujen lihatuotteiden (kuten pekoni ja makkarat) alkuperämaamerkintä olisi vähentänyt huomattavasti niiden oheiskustannuksia, ja katsoo, että tämä merkintä olisi selvitetävä ensisijaisena asiana;
29. katsoo, että alkuperämerkintä sinänsä ei estä petoksia; kehottaa pyrkimään määrätietoisesti tiukentamaan valvontaa, parantamaan nykyisen lainsäädännön täytäntöönpanoa ja määräämään kovempia seuraamuksia;
30. pyytää komissiota toteuttamaan tarvittavia toimia elintarvikkeiden vapaaehtoisten alkuperämerkintöjen sääntöjä koskevien petosten torjumiseksi;
31. kehottaa komissiota tukemaan asetuksen (EU) N:o 1151/2012 mukaisia maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden nykyisiä laatujärjestelmiä ja pyytää tehostamaan näitä tuotteita koskevia eurooppalaisia myyntityöntekijäkampanjoita;

32. toistaa komissiolle esittämänsä kehotuksen täyttää oikeudellinen velvoitteensa hyväksyä viimeistään 13. joulukuuta 2013 asetuksen (EU) N:o 1169/2011 26 artiklan 3 kohdan asianmukaista täytäntöönpanoa varten tarvittavat täytäntöönpanosäädökset, jotta kansalliset viranomaiset voivat määrätä asiaankuuluvia seuraamuksia;

o

o o

33. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauseلمان neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille.